

IMPACTUL STRATEGIEI DE DEZVOLTARE A POLIȚIEI PENTRU ANII 2016–2020. ANALIZĂ ȘI CONCLUZII

Ianuș ERHAN

Doctor în drept, conferențiar universitar, cercetător științific superior în cadrul LCS „Drept public comparat și e-guvernare”, Institutul de Cercetare și Inovare al Universității de Stat din Moldova,
Chișinău, Republica Moldova
e-mail: ianuserhan@yahoo.com
<https://orcid.org/0000-0003-4110-8133>

Vadim ARDELEANU

Inspectoratul General al Poliției,
Chișinău, Republica Moldova
e-mail: ardeleanuvadimm@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-9939-3956>

Poliția din Republica Moldova în ultimii ani a trecut prin ample procese de transformare menite să asigure modernizarea și dezvoltarea acesteia, astfel încât cetățenilor să le fie oferite servicii de calitate prin asigurarea unui climat adecvat de legalitate în domeniul ordinii și securității publice. În special, acest proces a fost marcat de Strategia de dezvoltare a poliției pentru anii 2016–2020 (SDP) și Planul de acțiuni privind implementarea acesteia. Implementarea Strategiei a fost realizată cu Suportului bugetar oferit de către UE, fără de care nu ar fi fost posibilă realizarea acestui deziderat. La fel, toți actorii implicați au sesizat faptul că Poliția națională are ambiția și deține capacitățile necesare, de continuare a implementării angajamentelor asumate, iar asigurarea sustenabilității și durabilității investițiilor realizate pentru perioada imediat următoare, după finalizarea asistenței externe, reprezintă o altă provocare pentru instituție. Aprobarea unui nou document de politici care să descrie viziunea de dezvoltare de mai departe, reprezintă una din garanțiile suplimentare ce indică preocuparea și interesul autorității publice centrale pentru amplificarea impactului pozitiv înregistrat pe această dimensiune. Implementarea Strategiei este un salt calitativ în dezvoltarea Poliției, astfel, încât astăzi Poliția națională este mai bine instruită și echipată, responsabilă, eficientă, transparentă și profesionistă.

Cuvinte-cheie: poliție, reforma poliției, matricea de politici, criterii de performanță, proceduri standard de operare, activitatea polițienească comunitară.

IMPACT OF POLICE DEVELOPMENT STRATEGY FOR THE YEARS 2016–2020. ANALYSIS AND CONCLUSIONS

In the last years the Police of the Republic of Moldova has gone through extensive transformation processes meant to ensure its modernization and development, so that citizens are offered quality services by ensuring an adequate climate of legality in the field of public order and security. In particular, this process was marked by the Police Development Strategy for the years 2016–2020 (PDS) and the Action Plan on its implementation. The implementation of the strategy has been carried out with the budgetary support provided by the EU, without which it would not have been possible to achieve this

goal. Likewise, all the actors involved have noticed that the National Police has the ambition and has the necessary capabilities to continue the implementation of the commitments undertaken, and ensuring the sustainability of the investments made for the next period, after the completion of the external assistance, represents another challenge for the institution. The approval of a new policy document describing the further development vision is one of the additional guarantees that indicates the concern and interest of the central public authority to amplify the positive impact in this domain. The implementation of the Strategy is a qualitative leap in the development of the Police, so that today the National Police is better trained and equipped, responsible, efficient, transparent and professional.

Keywords: police, police reform, policy matrix, performance criteria, standard operating procedures, community policing.

IMPACT DE LA STRATÉGIE DE DÉVELOPPEMENT DE LA POLICE POUR LES ANNÉES 2016-2020. ANALYSE ET CONCLUSIONS

Durant ces dernières années, la Police Moldave a subi de vastes processus de transformation visant à assurer sa modernisation et son développement afin que les citoyens se voient offrir des services de qualité en assurant un climat approprié de légalité dans le domaine de l'ordre public et de la sécurité. En particulier, ce processus a été marqué par la Stratégie de développement de la police pour les années 2016-2020 (SDP) et le plan d'action pour sa mise en œuvre. La mise en œuvre de la stratégie a été réalisée avec le soutien budgétaire fourni par l'UE, sans lequel il n'aurait pas été possible d'atteindre cet objectif. De même, tous les acteurs impliqués ont noté que la Police Nationale est focalisée et est capable de continuer à mettre en œuvre les engagements pris, et assurer la pérennité et la durabilité des investissements réalisés pour la prochaine période, après l'achèvement de l'aide extérieure, est un autre défi pour l'institution. L'approbation d'un nouveau document politique décrivant la vision du développement ultérieur est une garantie supplémentaire qui indique la préoccupation et l'intérêt de l'autorité publique centrale à amplifier l'impact positif dans ce domaine. La mise en œuvre de la stratégie est un niveau important dans le développement de la police, de sorte qu'aujourd'hui la police nationale est respectivement mieux formée et équipée, responsable, efficace, transparente et professionnelle.

Mots-clés: police, réforme de la police, matrice des politiques, critères de performance, procédures de normes d'exploitation, activité policière communautaire.

ВОЗДЕЙСТВИЕ СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ ПОЛИЦИИ НА 2016–2020 ГОДЫ. АНАЛИЗ И ВЫВОДЫ

Полиция Республики Молдова в последние годы прошла через обширные процессы трансформации, направленные на ее модернизацию и развитие, с тем чтобы гражданам предоставлялись качественные услуги путём обеспечения адекватного климата законности в области общественного порядка и безопасности. В частности, этот процесс был отмечен Стратегией развития полиции на 2016–2020 годы (СПП) и Планом действий по её реализации. Реализация Стратегии осуществлялась при бюджетной поддержке, предоставленной ЕС, без которой не удалось бы достичь цели. Все вовлечённые стороны отметили, что национальная полиция имеет необходимые возможности для продолжения взятых на себя обязательств для обеспечения устойчивости и долгосрочности инвестиций, сделанных после завершения внешней помощи. Утверждение нового стратегического документа, обеспечивающего дальнейшее видение развития, является одной из дополнительных гарантий, свидетельствующих о заинтересованности государства в усилении положительного воздействия в этой области. Реализация Стратегии является важным скачком в развитии Полиции, так что сегодня национальная Полиция лучше подготовлена и оснащена, ответственна, эффективна, транспарентна и профессиональна.

Ключевые слова: полиция, реформа полиции, матрица политик, критерии эффективности, стандартные операционные процедуры, общественная деятельность полиции.

Introducere

De ceva timp Poliția din Republica Moldova trece prin ample procese de transformare menite să asigure modernizarea și dezvoltarea acesteia, astfel încât cetățenilor să le fie oferite servicii de calitate prin asigurarea unui climat adecvat de legalitate în domeniul ordinii și securității publice.

În special, procesul de transformare prin care a trecut Poliția Națională în ultimii ani, a fost marcat de Strategia de Dezvoltare a Poliției pentru anii 2016–2020 (SDP) și Planul de acțiuni privind implementarea acesteia [1].

Strategia a asigurat continuitatea procesului de reformare demarat prin Concepția de reformare a Ministerului Afacerilor Interne (MAI) [2, pag. 9] și a structurilor subordonate și desconcentrate, și reprezintă o aliniere a acțiunilor planificate la prevederile Acordului de asociere, Uniunea Europeană – Republica Moldova.¹

Astfel, suntem de acord cu opinia că, acele transformări prin care a trecut Poliția, sunt mai degrabă o continuitate a proceselor lansate cu mulți ani în urmă, reprezentând o etapă de consolidare a reformei demarate în anul 2010. Totodată, necesitatea reformării Poliției a fost dictată nu doar de aspirațiile de integrare europeană ale Republicii Moldova, ci și de necesitatea soluționării stringente a multiplelor probleme constatate în funcționarea sistemului afacerilor interne și în activitatea polițienească.

Întru susținerea amplului proces de implementare a Strategiei menționate, în luna decembrie, anul 2016 Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană au semnat un Acord de finanțare: Contractul de Reformă „Suport pentru Reforma Poliției” (Suport Bugetar) [3] în valoare totală de 57 mln. de euro, dintre care 51 mln. destinate pentru implemen-

¹ Titlul II: „Dialogul politic și reforma, cooperarea pe domeniul politicilor externe și de securitate” și Titlul III: „Justiție, libertate și securitate”.

tarea obiectivelor Acordului și 6 mln. pentru suport complementar (Proiect Twinning, Asistență tehnică, Evaluare și audit, Proiecte de suport).

Obiectivul general al Programului pentru Suport Bugetar este să asiste Guvernul Republicii Moldova în asigurarea statului de drept, consolidarea ordinii și securității publice, combaterea crimelor organizate și protecția drepturilor omului prin dezvoltarea unei poliții transparente, eficiente, responsabile și accesibile.

În ceea ce ține de obiectivele specifice ale Programului, acestea sunt similare cu obiectivele generale ale Strategiei de Dezvoltare a Poliției cu mențiunea expresă de aliniere la cele mai bune standarde și practici ale UE și a celor internaționale. Respectiv, obiectivele Strategiei de dezvoltare a Poliției, prin care s-a încercat acoperirea domeniilor vulnerabile constatate în cadrul analizei ex-ante aprobării acesteia, au fost următoarele:

1. Consolidarea responsabilității, eficienței, transparenței și profesionalismului Poliției.
2. Aplicarea echitabilă, eficientă și eficace a legislației bazate pe drepturile omului în activitatea Poliției.
3. Consolidarea capacităților Poliției de combatere a crimei organizate, traficului de ființe umane, criminalității cibernetice, violenței, inclusiv infracțiunilor din motive de gen, drogurilor și contrabandei cu armament, falsificarea și spălarea banilor.
4. Crearea unui serviciu polițienesc modern, în conformitate cu cele mai bune standarde și practici ale Uniunii Europene și a celor internaționale, în măsură să răspundă pro-activ și în mod egal la nevoile cetățenilor și ale societății în ansamblu.
5. Promovarea și implementarea principiului de toleranță zero față de corupție, discriminare și a rețelilor tratamente în activitatea Poliției.

Obiectivele 1 și 2 asigură accesul la serviciile polițienești de calitate, obiectivele 3 și 4 urmăresc

să dezvolte capacități sporite ale Poliției în combaterea criminalității și asigurarea ordinii și securității publice, iar obiectivul 5 urmărește să asigure transparența în activitatea polițienească și integritatea angajaților.

Obiectivul principal al strategiei de dezvoltare a poliției a fost modernizarea, raționalizarea și dezvoltarea Poliției pentru a oferi cetățenilor servicii de calitate și pentru a consolida încrederea societății în forțele poliției, în conformitate cu cele mai bune practici internaționale și comunitare.

Principalele idei ale cercetării

Este cunoscut că sistemele polițienești moderne se evaluează prin prisma gradului de încredere de care se bucură din partea comunității. Elementul încrederii este unul dominant și determină implementarea politicilor comunitare în activitatea polițienească în raport cu cultura societală, tradițiile existente și mai ales în raport cu problemele cu care comunitatea se confruntă. În acest sens, este reprezentativ faptul, creșterii constante a încrederii cetățenilor în Poliție, de la 25,5% în anul 2016, primul an de implementare al Strategiei, până la 41% în ultimul de implementare, iar cel mai mare nivel a fost atins în luna iunie, anul 2020, când încrederea în Poliție a crescut până la 45% [4].

Un alt aspect important îl constituie faptul că procesul de implementare a Strategiei de dezvoltare a Poliției pentru prima dată a oferit angajaților, cât și cetățenilor garanția și certitudinea că, acele schimbări de ordin instituțional și funcțional sunt susținute și completate de un sprijin financiar, exprimat prin dotări mai bune, echipament performant, infrastructură îmbunătățită, un proces de instruire modern și dedicat.

Considerăm și apreciem faptul că, prin implementarea Strategiei de dezvoltare a Poliției pentru anii 2016 –2020, Poliția Republicii Moldova a trecut la o nouă etapă de dezvoltare, fiind totodată, pri-

mul act în care este descrisă direcția de dezvoltare a Poliției naționale pe termen mediu și care a avut, în mare parte, asigurată acoperirea financiară pentru realizarea angajamentelor asumate.

Astfel, dacă anterior au existat mai multe documente de politici de reformare ale Poliției naționale, în cele din urmă, implementarea acestora a produs un impact minor, din motivul lipsei resurselor financiare consistente pentru reformarea acestui sector.

Încă din primul an de implementare, pentru Inspectoratul General al Poliției realizarea obiectivelor din Matricea de politici aferentă Suportului Bugetar pentru reforma Poliției, conform Acordului de finanțare menționat, cât și implementarea Strategiei de dezvoltare a Poliției au constituit prioritățile de bază.

La fel, pe tot parcursul implementării ambelor documente era important de a atinge anumiți indicatori tangibili, astfel încât cetățeanul care este beneficiarul de bază al serviciului polițienesc, să poată da o apreciere critică a proceselor ce au loc în cadrul Poliției.

Însăși procesul de implementare al Suportului Bugetar pentru Reforma Poliției, cât și a Strategiei de dezvoltare a Poliției, a cunoscut o abordare diferită decât toate procesele implementate anterior, fiind instituit Sistemul de coordonare al Programului pentru reforma Poliției, care pe lângă nivelul strategic format din Consiliul de coordonare al reformei Poliției, a fost constituită și Unitatea de management a Programului pentru reforma Poliției, cu echipe de proiect dedicate fiecărei componente a Suportului Bugetar [5].

În acest sens, etapa inițială a implementării documentelor menționate a fost axată pe identificarea managerilor de proiect și a echipelor de proiect, care să poată asigura atingerea criteriilor de performanță, cât și pe pregătirea acestora în domeniului managementului proiectelor.

Un alt proces important a fost cel de planificare al activităților în cadrul fiecărui Proiect, astfel încât să

se atingă indicatorii de performanță și să fie valorificate eficient mijloacele financiare avute la dispoziție. Astfel, s-a încercat și parțial s-a reușit organizarea echipelor și gestionarea proceselor după principiile și regulile de management al proiectelor, lucru absolut nou și inedit la acea etapă pentru MAI.

Nu în ultimul rând, a fost acordată o atenție sporită, prezentării în interiorul instituției a obiectivelor procesului de reformă și a valorii adăugate pe care acesta le va aduce sistemului, astfel încât să existe susținerea necesară din partea întregului personal al Poliției [6]. Din aceste considerente s-a asigurat informarea permanentă a angajaților, dar și a cetățenilor cu referire la ceea ce s-a propus de realizat în următorii ani, ce s-a realizat, care sunt riscurile și ce putem face pentru a le depăși, fiind organizate ședințe de informare, vizite de studiu, pregătirea articolelor de vizibilitate, a spoturilor video, etc. [7]

Marea majoritate a criteriilor de performanță din cadrul Matricei de Politici, pentru primul an de implementare prevedea elaborarea și adoptarea Planurilor de acțiuni, cât și conceptelor de realizare a diferitor procese și activități dedicate.

Respectiv, ca rezultat al implementării Matricei de Politici, cât și a Strategiei de dezvoltare a Poliției au fost elaborate și aprobate mai multe documente de politici sectoriale, cât și proceduri de operare. Astfel, la începutul anului 2018, de către Guvernul Republicii Moldova a fost aprobată Concepția și Planul de acțiuni pentru anii 2018 – 2020 privind activitatea polițienească comunitară [8] care este destinată organizării activității polițiștilor conform celor mai bune practici și standarde internaționale de conlucrare cu membrii comunității.

Cât privește reducerea relelor tratamente, abuzului și discriminării față de persoanele aflate în custodia Poliției, a fost adoptat un Plan de acțiuni dedicat [9], iar realizarea acestora a fost axată pe îmbunătățirea condițiilor de detenție și transportare, prin finalizarea procesului de asigurare cu autospe-

ciala a unităților de poliție, îmbunătățirii condițiilor materiale de detenție, dezvoltării instrumentelor de management al cazurilor de detenție, cât și stabilirea unor reglementări clare și exacte de respectare a drepturilor și garanțiilor procesuale ale persoanelor aflate în custodia Poliției.

Pentru îmbunătățirea capacităților de instruire și pregătire profesională a fost creat Centrul integrat de pregătire pentru aplicarea legii al MAI. Inițial, acesta a fost organizat ca instituție publică de învățământ de formare profesională continuă independentă în subordinea Ministerului [10], ulterior prin Hotărârea Guvernului nr. 429 din 24.06.2020 [11] s-a decis fuzionarea acestuia cu Academia „Ștefan cel Mare” a MAI, dar cu păstrarea autonomiei funcționale legate de organizarea și desfășurarea procesului de instruire.

În afară de actele normative menționate, aprobate prin Hotărâre de Guvern, la nivelul MAI/IGP au fost aprobate mai multe planuri de acțiuni sectoriale, cum ar fi:

1. Ghidul carierei polițistului, aprobat prin Ordinul MAI nr. 201/2018 [12];

1. Planul de acțiuni privind creșterea ponderii și rolului femeilor în Poliție pentru perioada 2018-2020, aprobat prin Ordinul IGP nr. 521/2017 [13];

2. Planul de acțiuni privind consolidarea capacităților Poliției de a lupta împotriva criminalității organizate și a celei transfrontaliere, pentru anii 2017-2020, aprobat prin Ordinul MAI nr. 219/2017 [14];

3. Planul de implementare a rețelei de comunicații în standard TETRA, aprobat prin Ordinul MAI nr. 401/2017 [15];

4. Conceptul privind funcționarea sistemului integrat de gestionare a apelurilor de urgență, aprobat prin Ordinul MAI nr. 351/2017 [16];

5. Planul de acțiuni privind prevenirea și combaterea corupției în cadrul IGP, aprobat prin Ordinul MAI nr. 387/2017 [17].

Documentele menționate mai sus au constituit instrumentele de bază în vederea evaluării și realizării criteriilor anuali de performanță pentru întreaga perioadă a implementării Matricei de Politici. Cu toate că, elaborarea și descrierea acțiunilor și indicatorilor au ținut, în mare parte, de decizia discreționară a autorității implementatoare (MAI/IGP), rezultatele propuse spre realizare au fost ambițioase și realiste, îndreptate spre asigurarea atingerii criteriilor generale stabilite, de performanță.

Astfel, procesul a fost unul responsabil și dedicat, încât să fie posibilă, în primul rând, atingerea indicatorilor stabiliți, iar în al doilea rând garantarea continuității proceselor de dezvoltare lansate.

Rezultate în implementarea Strategiei de dezvoltare a poliției

Analizând propriu-zis Planul de acțiuni aferent Strategiei, acesta este constituit din 5 obiective, 16 acțiuni și 84 subacțiuni.

Conform evaluărilor interne, gradul de implementare al Strategiei și Planului de acțiuni aferent, rezultă că din totalul celor 84 subacțiuni prevăzute în Plan, 75% au fost evaluate cu calificativul „Realizat”, 17,86% „Realizat parțial” și 7,14% cu calificativul „Nerealizat” [18].

Totodată, conform Raportului nr. 5 întocmit de către Asociația “Promo-Lex”, în cadrul proiectului de „Monitorizare civică a Reformei Poliției în Republica Moldova”, fiind făcută o retrospectivă a anului 2020, care a fost și ultimul an de implementare a Strategiei, s-a evaluat că, din cele 84 de activități (subacțiuni) planificate pentru realizare în perioada anilor 2016–2020, Asociația “Promo-LEX” a calificat gradul de realizare după cum urmează: 25 de subacțiuni – realizate (30%); 33 de subacțiuni – realizate parțial (39%); 15 subacțiuni – nerealizate (18%); 11 subacțiuni (13%) sunt formulate într-o manieră generală, iar indicatorii nu sunt măsurabili. În privința acestora Asociația “Promo-LEX” nu s-a

putut pronunța asupra gradului de realizare [2, pag. 102].

Evaluarea în cauză nu este finală, respectiv, evaluarea ce vizează întreaga perioadă de implementare a Strategiei urmează a fi prezentată în curând.

Un alt indicator important pentru a aprecia impactul Strategiei îl constituie ***debursarea resurselor financiare*** de către finanțator. Astfel, potrivit capitolului V „Implementarea Strategiei” din Strategia de dezvoltare a Poliției, secțiunea 5.4 „Finanțarea Strategiei”, costurile aferente implementării acesteia urmează a fi finanțate de către Uniunea Europeană, în baza Acordului de finanțare încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană. În acest context, Guvernul, mai întâi, a alocat anual sumele necesare pentru realizarea obiectivelor asumate în anul respectiv, urmând ca după evaluarea îndeplinirii acestora și proporțional gradului de realizare, sumele să fie debursate de către UE prin intermediul instrumentului financiar al politicii de vecinătate.

Analiza volumului resurselor financiare debursate, raportate la cele planificate conform calendarului stabilit în Acord, scoate în evidență că din totalul resurselor planificate a fi debursate către finele anului 2020, în sumă de 33 mln. euro, au fost debursate 26,6 mln. euro, sau 80,60%. Nivelul debursării indică progresele semnificative înregistrate în cadrul implementării obiectivelor de reformă asumate și direcționarea investițiilor expres pentru realizarea livrabilelor pe Program.

Pentru debursarea resurselor financiare, conform ultimelor actualizări, urmau a fi întrunite 2 condiții:

A. Condițiile generale pentru eliberarea tranșelor:

a) Progrese satisfăcătoare în implementarea Strategiei de reformă a poliției naționale (2016-2020), a Planului de acțiuni aferent, realizarea obiectivelor și indicatorilor stabiliți, credibilitate din partea populației, relevanța și consecvența activităților.

a) Implementarea unei politici macroeconomice orientate spre stabilitate credibilă.

b) Progres satisfăcător în implementarea programului care va îmbunătăți managementul finanțelor publice.

c) Progres satisfăcător în ceea ce privește disponibilitatea publică în timp util a informațiilor bugetare cuprinzătoare și clare.

B. Condițiile specifice pentru efectuarea plăților au ținut de implementarea Matricei de politici, și anume:

1. Realizarea indicatorilor de produs (5 direcții regionale operaționale; 90 sectoare, 15 izolatoare de detenție provizorie, 100 încăperi, 30 autolaboratoare, 25 autospeciale pentru deținuți, etc.).

1. Realizarea Planurilor dedicate pe fiecare componentă în parte, menționate mai sus, conform indicatorilor și calendarului de implementare.

În contextul pandemiei de COVID-19 și în semn de solidaritate cu Republica Moldova, la 03.11.2020, Comisia Europeană a propus amendarea Acordului de Finanțare pentru Reforma Poliției și debursarea integrală a unei tranșe fixe de 21,4 mln. euro, la finele lunii aprilie a anului 2021 [19], pentru care au fost înaintate următoarele condiționalități:

a) progres satisfăcător vis-a-vis de cele 4 condiții generale ale Acordului de finanțare;

a) progres satisfăcător în implementarea Planului de acțiuni privind prevenirea și combaterea pandemiei COVID-19 de către subdiviziunile subordonate MAI, aprobat prin Ordinul MAI nr. 545 din 29.12.2020 [20].

Această sumă exprimă: a) fondurile disponibile pentru anul 2020, tranșa variabilă nr.4; b) fondurile destinate pentru dezvoltarea carabinierilor; c) fondurile nevalorificate deplin din tranșele variabile nr. 2 și nr. 3, ca rezultat al rapoartelor misiunilor de evaluare ale UE.

Ce ține de Planul de acțiuni indicat, acesta constituie instrumentul de evaluare a eforturilor instituțiilor

din prima linie din cadrul MAI de a fi pregătite pentru un răspuns la infecția cu Coronavirus de tip nou (COVID-19). Activitățile din plan sunt orientate, atât spre protejarea angajaților MAI din prima linie, cât și a comunității, în general, pentru minimizarea impactului asupra sănătății și efectelor pandemiei.

Prin implementarea acestui plan de acțiuni s-a urmărit:

- asigurarea măsurilor de prevenire și control al infecțiilor la locul de muncă;

- reducerea numărului de infectări în rândul angajaților MAI din prima linie;

- îmbunătățirea coordonării acțiunilor pentru pregătire și răspuns la COVID-19 la nivel național și local;

- fortificarea capacităților respondenților din prima linie de combatere și prevenire, în contextul amenințărilor globale generate de pandemia COVID-19.

Conform Raportului de evaluare asupra realizării Planului de acțiuni al MAI privind pregătirea și răspunsul la infecția cu coronavirus de tip nou [21], au fost atinse rezultatele scontate, respectiv 86,6 % din acțiunile prevăzute în plan au fost realizate, iar 13,3 % au fost parțial realizate, neexistând nici o acțiune nerealizată.

Recent oficialii europeni, ca rezultat al evaluărilor efectuate, au comunicat despre decizia de a debursa tranșa fixă, în mărime de 21,4 mln. Euro [22], tranșa debursată la finele lunii septembrie curent [23]. În aceste condiții debursarea va avea loc în proporție de 94,12%, fiind o premieră pentru Republica Moldova în implementarea unui program de suport bugetar, ca formă de asistență financiară din partea Comisiei Europene.

În ceea ce ține de realizările cantitative și calitative propriu-zise, începând cu anul 2016, eforturile instituționale au fost orientate prioritar la realizarea activităților și producerea livrabilelor asumate în procesul de reformă al Poliției.

În cadrul acestui proces de transformare, au fost implicați, în mare parte, angajați din toate subdiviziunile Poliției, astfel încât, transformările propuse să fie comunicate, consultate și înțelese de angajații instituției, care reprezintă o parte din categoria grupului țintă al beneficiarilor.

Pe durata implementării activităților, a fost asigurată transparența datelor și informațiilor, activitățile dedicate realizărilor în procesul implementării Strategiei de dezvoltare a Poliției, fiind accesibile pe pagina web oficială a instituției, la modulul „Reforma Poliției” [24].

Pe parcursul acestor ani au fost realizate multiple activități, atinse anumite rezultate, bifați anumiți indicatori atât cantitativi, cât și calitativi. Astfel, urmare a eforturilor coordonate de implementarea activităților stabilite în Strategia de dezvoltare a poliției, sporirii prezenței și implicării poliției în sprijinul cetățeanului, începând cu aprilie 2016, potrivit Barometrului de opinie publică, asistăm la un proces continuu de creștere a nivelului de încredere al populației în Poliție, de la 25,5% în aprilie 2016 la 41% în octombrie 2020 [25].

Pe de altă parte, analiza sociologică aplicată de instituțiile internaționale care cercetează opinia publică (IRI – *International Republican Institute*) plasa nivelul de încredere al populației față de autoritatea polițienească cu un trend ascendent de la 31% în anul 2016, până la 54% la finele anului 2019.

În ceea ce ține de fenomenul infracțional, acesta a înregistrat o descreștere continuă din anul 2017. Astfel, dacă la finele anului 2017 au fost înregistrate 32322 infracțiuni, atunci la finele anului 2020 au fost înregistrate 23978 infracțiuni, cu 8344 infracțiuni mai puține comparativ cu anul 2017 sau o diminuare cu 25,81% [26].

Acest lucru se datorează, în mare parte, implementării managementului bazat pe analiza informațiilor (Intelligence-led Policing), a unor elemente ale activității polițienești comunitare, asigu-

rării echipelor de investigații cu automobile de serviciu, tehnică specială, produse software analitice, creării unităților regionale de investigații, precum și dezvoltării capacităților profesionale ale angajaților, dar și situației pandemice.

Prin aprobarea Concepției și dezvoltarea Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al armelor” [27] s-a urmărit asigurarea unui control riguros cu privire la procurarea și deținerea armelor, evidența și controlul unic centralizat asupra circulației armelor în Republica Moldova, precum și colectarea și actualizarea informației despre arme, starea lor tehnică, dreptul de proprietate și alte drepturi patrimoniale asupra lor și despre modificările acestor drepturi, despre titularii de drept și documentele ce stabilesc un drept, sub forma creării unei bănci de date de informații integrate, destinate organizării accesului operativ la aceasta.

La compartimentul prevenirii actelor de corupție putem observa că dacă numărul cazurilor de denunțare, de către polițiști, a actelor de corupere din partea populației este în continuă creștere, de la 17 în anul 2016, până la 117 în anul 2019, atunci numărul cauzelor penale pentru aceiași perioadă, pornite în privința polițiștilor pentru corupere pasivă, este în descreștere de la 197 în anul 2016 la 64 în anul 2019.

Pe durata implementării Strategiei de dezvoltare a Poliției o atenție deosebită a fost atrasă consolidării capacităților profesionale ale Poliției, prin asigurarea cu echipamente de ultimă generație, care să sprijine eforturile instituționale de realizare a obiectivelor Strategiei.

Astfel, pe dimensiunea siguranței rutiere, în scopul dezvoltării capacităților de prevenire a accidentelor rutiere și documentării, descurajării incidentelor legate de consumul de alcool, începând cu anul 2016, la dispoziția poliției au fost puse echipamente de ultimă generație: 20 echipamente de măsurare a vitezei, 74 etil teste de măsurare a alcoolemiei, echi-

pament destinat pentru investigarea accidentelor rutiere, etc.

În contextul construcției rețelei de comunicații securizate în standard “TETRA” la nivel de țară, a fost posibilă asigurarea subdiviziunilor Poliției cu 1400 stații radio. Utilizarea acestora, facilitează coordonarea integrată a forțelor, atât la apelurile de urgență 112, cât și la măsurile de asigurare a ordinii publice.

Totodată, în această perioadă subdiviziunile Poliției au fost asigurate cu 1345 unități de tehnică de calcul, 756 imprimante, echipamente de stocare și păstrare a datelor, echipamente pentru interconectarea și administrarea rețelelor informaționale, etc. Proiectarea și construcția rețelelor “LAN” (*local area network*) în cadrul subdiviziunilor polițienești scoate în evidență abordarea complexă privind utilizarea tehnicii de calcul și mijloacelor periferice, cu un accent sporit pe protecția datelor și informațiilor, precum și controlul fluxurilor informaționale.

La fel, în această perioadă au fost achiziționate echipamente pentru consolidarea capacităților criminalistice de cercetare a locului infracțiunii. Asigurarea subdiviziunilor Poliției cu truse criminalistice de colectare a probelor, a constituit un element de suport în exercițiul de acreditare al domeniilor de bază de activitate ale Centrului tehnico-criminalistic și expertize judiciare.

Referitor la parcul auto al Poliției, începând cu anul 2016, a înregistrat o transformare pozitivă în limita numărului de unități aflate la evidență. Astfel, acesta a fost reînnoit în proporție de 32,25%. La fel, în această perioadă au fost automatizate procesele de evidență a flotei auto a Poliției prin implementarea conceptului de GPS monitoring propriu al MAI.

Ce ține de **creșterea numărului femeilor în Poliție**, urmare a integrării politicilor de gen în activitatea Poliției, numărul femeilor încadrate a crescut, de la 1496 la finele anului 2016 la 1873, către finele anului 2020. Astfel, ponderea femeilor în Poliție în

anul 2020 a constituit 23,29 % din numărul total al angajaților de pe listă, luând în considerare și numărul femeilor aflate în concediu de îngrijire a copilului, comparativ cu 17,84 % înregistrate la finele anului 2016. Rezultatele obținute excedă angajamentele stabilite în “Matricea de politici”, de 20%.

Acest lucru a devenit posibil datorită abordării complexe și includerii transversale a dimensiunii de gen în toate obiectivele instituționale.

De asemenea, coraportul ponderii femeilor și bărbaților ofițeri din cadrul subdiviziunilor Poliției care ocupă funcții de conducere, la finele anului 2020 constituie 10,74 % din totalul funcțiilor de conducere prevăzute în statul de personal.

Datorită implementării politicilor de gen în cadrul subdiviziunilor Poliției, s-a constatat o dinamică pozitivă de participare a femeilor pentru pozițiile scoase la concurs, comparativ cu anii precedenți.

Nu mai puțin important a fost **procesul de aprobare a standardelor de operare și reglementărilor noi**. Astfel, în perioada anilor 2016 – 2020, la nivelul IGP au fost aprobate 98 proceduri standard de operare pe domeniile: tehnico-criminalistic, reacționare operativă (intervenția față de unele categorii de persoane/situații), management operațional, resurse umane, investigații infracțiuni, domeniul juridic, auditul intern, etc.

Procedurile Standard de Operare reprezintă o noutate pentru Poliția națională, iar standardizarea proceselor de lucru determină uniformizarea, la nivel de țară, a intervențiilor Poliției pentru diferite situații, precum și garanții suplimentare pentru toți subiecții.

În acest sens, investițiile realizate în pregătirea personalului cu participarea experților naționali și internaționali, precum și elaborarea procedurilor standard de operare pentru standardizarea tipurilor de intervenții, constituie un salt calitativ în asigurarea respectării drepturilor omului, iar reducerea numărului sesizărilor în privința angajaților poliției

privind presupusele cazuri de abuz și rele tratamente, constituie un argument în acest sens [18].

Un alt aspect care merită a fi menționat ține de **ridicarea nivelului de pregătire profesională**, prin activitățile dedicate ce țin de operaționalizarea Centrului integrat de pregătire pentru aplicarea legii, cât și schimbarea procesului de instruire al angajaților Poliției.

Dacă analizăm ce a fost și ce este nou și diferit de ceea ce era anterior și ce s-a reușit prin realizarea acestor transformări, putem menționa că astăzi se pune accentul pe pregătirea practică a angajaților care trebuie să cunoască, să respecte și să aplice corect legislația Republicii Moldova, să știe să comunice eficient și să soluționeze situațiile de conflict, să posede o pregătire fizică și tactică corespunzătoare.

Totodată, subofițerii debutanți sunt instruiți de către cei mai buni formatori, care posedă experiență și aplică cele mai eficiente metode și tehnici de instruire. De aceea, un prim pas întru dezvoltarea unui sistem de formare inițială eficientă a avut la baza sa identificarea, selectarea și instruirea angajaților din cadrul subdiviziunilor MAI în calitate de formatori.

În contextul implementării Strategiei a fost elaborată noua Programă „Formarea inițială a subofițerilor de ordine și securitate publică”, care corespunde competențelor profesionale ce urmează să le dețină subofițerii de ordine și securitate publică. Ulterior, a fost stabilit un Plan de învățământ conform noilor activități de instruire, cât și elaborate curriculele de instruire pentru fiecare disciplină care asigură dezvoltarea la fiecare cursant a celor competențe de comunicare, tactice și juridice ce urmează să le posede fiecare angajat al Poliției pentru a soluționa eficient situațiile de serviciu cu care se confruntă zi cu zi, în spiritul valorilor democratice și ale statului de drept, cât și în interesul cetățenilor.

Cunoștințele și deprinderile pe care le obține subofițerul debutant în cadrul cursului de formare

inițială reprezintă profilul profesional al acestuia în calitate de om al legii, iar astăzi acești angajați sunt mult mai bine pregătiți pentru a face față provocărilor, cât și pentru a realiza cu succes acele cunoștințe, abilități și aptitudini descrise mai sus.

Cu referire la logistica instruirii, astăzi procesul de instruire se desfășoară în cadrul unei infrastructuri parțial renovate, sunt folosite tehnici și mijloace moderne de instruire, care corespund standardelor europene de instruire.

Astfel, dacă la compartimentul “elaborare și implementarea programelor moderne de formare inițială și continuă” au fost atinse rezultate tangibile, atunci pe segmentul dezvoltării infrastructurii, urmează a fi realizate în continuare acțiuni de operaționalizare ale Centrului integrat de pregătire pentru aplicarea legii, prin alocarea de resurse financiare pentru definitivarea reparației capitale a edificiilor, instalarea comunicațiilor, amenajarea teritoriului, cât și dotarea cu echipamente, mijloace și bunuri pentru asigurarea unui proces eficient de formare inițială și continuă.

Restanțe și deficiențe în implementarea Strategiei de dezvoltare a poliției

Necăutând la efortul depus au fost constatate și anumite restanțe în implementarea angajamentelor asumate, cum ar fi:

1. *Inversarea piramidei posturilor, coraportul 60% subofițeri la 40 ofițeri.* Potrivit datelor statistice, în perioada de referință a fost înregistrată o creștere constantă a funcțiilor de subofițeri în raport cu cele de ofițeri. Astfel, la finele anului 2020, numărul funcțiilor de subofițeri a constituit 3406 în raport cu 2636 în 2016, sau o creștere cu 770 unități. Exprimate procentual, coraportul funcțiilor ofițer/subofițer reflectă următoarea situație: a) 70,58% ofițeri la 29,42% subofițeri, la nivelul anului 2016 și 61,80% ofițeri la 38,20% subofițeri la finele anului 2020. Potrivit “Matricei de politici”, către finele anului 2020 această cifră urma să atingă o cotă de 60,0%. Astfel,

deficitul înregistrat în raport cu angajamentul asumat constituie 21,8%.

În acest sens, dacă în anul 2018 au fost operate modificări la Legea privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne [28] ce stabilește trecerea angajaților de la categoria corpului de ofițeri la cea a corpului de subofițeri în legătură cu reducerea de funcții, abia la finele anului 2020 a fost modificată Hotărârea Guvernului nr. 460/2020 [29], care descrie mecanismul transferului funcționarilor publici cu statut special de la categoria corpului de ofițeri la cea a corpului de subofițeri. Totodată, procesul a fost condiționat de aspectele conexe existente: moratoriul la angajări și numărul mare de posturi vacante.

2. Modificarea sau aprobarea mai multor acte normative, cum sunt:

a) perfecționarea cadrului legal privind organizarea întrunirilor publice, proiectul elaborat a primit avize negative de la majoritatea autorităților, în procesul de avizare externă;

b) stabilirea rolului, locului și atribuțiilor subdiviziunilor de urmărire penală din cadrul Poliției în contextul reformei sectorului judiciar;

c) adaptarea cadrului legal privind activitatea specială de investigații la standardele comunitare – proiectul a fost elaborat de Ministerul Justiției, ca autoritate responsabilă de promovarea politicii statului pe acest segment, cu participarea reprezentanților autorităților cu competențe în domeniu, iar până în prezent proiectul nu a fost promovat;

d) elaborarea și aprobarea proiectelor pentru amendarea cadrului normativ în vederea reglementării competențelor Poliției în prevenirea și combaterea fenomenului spălării banilor. Proiectul a fost elaborat de MAI/IGP, inclusiv avizat pe extern cu toate autoritățile, însă pentru promovarea în legislativ acesta a fost remis Ministerului Justiției care este responsabil de promovarea amendamentelor la actele codificate;

e) elaborarea și aprobarea curriculumului de instruire al personalului selectat pentru participare la misiuni internaționale, activitate care, la moment este în proces de realizare.

3. Renovarea a 90 sectoare de poliție (SP). Această activitate nu a putut fi realizată în măsură satisfăcătoare din cauza lipsei unor estimări verificate a evoluției costurilor, la etapa negocierilor Matricei de Politici și imposibilității, corectării erorilor de estimare prin alocarea resurselor suplimentare, în corespundere cu proiectele de execuție.

În contextul procesului de reformă instituțională numărul sediilor SP au fost reduse de la 203 la 174 de unități. La etapa actuală, în programele de finanțare pentru modernizarea sediilor au fost incluse 70 sectoare de poliție, iar pentru numărul rămas urmează a fi identificate resursele financiare necesare.

4. Reducerea timpului mediu de reacționare la minimum 15 min. la nivel național. Potrivit informațiilor furnizate de Serviciul Național Unic pentru Apelurile de Urgență 112, durata medie de prelucrare a apelurilor solicitanților constituie circa 4 minute, iar media de reacționare la apelurile cetățenilor constituie circa 32 minute. Media zilnică a apelurilor de urgență 112, ce țin de competența Poliției este de 773 cazuri.

Deși a fost întreprins un complex de măsuri, cum sunt: integrarea soluțiilor MAI cu resursele 112, implementarea sistemului GPS monitoring ca sprijin pentru dispeceri în identificarea rapidă a celei mai apropiate echipe mobile; asigurarea cu unități de transport pentru echipele de reacționare; asigurarea cu echipamente de comunicare în standard “TETRA” a echipelor de reacționare și serviciilor de gardă, dezvoltarea soluțiilor analitice inteligente ca suport pentru planificarea forțelor, instruirea dispecerilor, nu s-a reușit realizarea indicatorului propus. Cu toate acestea reducerea timpului de reacționare rămâne un deziderat ce urmează a fi realizat în perspectivă imediat următoare.

În desfășurarea ideilor de mai sus, considerăm că activitățile prezentate ca nerealizate, nu exprimă rezultatul doar inacțiunii persoanelor responsabile, dar a mai multor factori care, adeseori, au depășit sfera de soluționare instituțională, cum ar fi:

- schimbarea viziunilor și abordărilor asupra unor probleme sistemice, la nivel național, de exemplu cel al achizițiilor publice, al coordonării asistenței externe, la care IGP a trebuit să-și adapteze procesele de lucru, deviind de la activitățile asumate în 2016;

- promovarea și adoptarea în legislativ a unor proiecte importante (ex: *acordarea competenței Poliției de investigarea infracțiunilor de spălare a banilor; modificarea legii cu privire la activitatea specială de investigație; cât și Legii cu privire la intrunirile publice*), care au depins în mare parte de alte autorități publice;

- problema de percepție asupra unor procese interne în cadrul Poliției, care au fost apreciate diferit (exemplu: *funcționarea Consiliilor din cadrul IGP*);

- finalizarea implementării unor activități în afara calendarului stabilit (exemplu: *pregătirea angajaților poliției pentru participarea în misiunile internaționale de menținere a păcii sau aprobarea unor regulamente cu întârzieri*);

- anumiți indicatorii nu au fost stabiliți exact sau nu erau măsurabili, astfel a fost dificil de ai realiza sau cuantifica;

- formularea acțiunilor nu a fost cea mai corectă și explicită, lăsând loc de interpretări și aprecieri subiective.

Concluzii

Făcând o analiză a procesului de implementare a Strategiei de dezvoltare a poliției, astăzi putem conchide anumite **concluzii**. Mai întâi, au fost relevate neconcordanțe în aspectul formulării obiectivelor specifice ai Programului de Suport Bugetar cu obiec-

tivele generale ale Strategiei de dezvoltare a poliției, aceștia fiind similari, dar nu identici.

Totodată, analiza comparativă realizată asupra activităților stabilite în Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei, cât și Matricei de Politici, a scos în evidență aspecte de nesincronizare a calendarului de implementare pentru aceleași activități, formularea diferită a indicatorilor de progres, cei din Matricea de Politici fiind mult mai specifici și măsurabili decât cei din Planul de acțiuni aferent Strategiei, iar anumite acțiuni din Plan nu se regăseau în indicatorii corespondenți din Matrice.

În același context, o altă provocare majoră a fost neconcordanța alocării resurselor financiare corespunzător calendarului de realizare a criteriilor de performanță și prezentare a livrabilelor. De exemplu, pentru anii 2018 – 2019, expresia financiară a livrabilelor, depășea volumul resurselor financiare disponibile.

O altă carență a fost lipsa studiilor de prefezabilitate și fezabilitate elaborate de specialiști, care să stabilească principalii indicatori tehnico-economici aferenți obiectivelor de investiții pe baza necesității și oportunității realizării acestora. Astfel, divergențele dintre costurile estimate la etapa inițială și cele constatate la etapa finală prin punerea în executare a documentației de proiect și deviz, a constituit provocarea majoră în domeniul construcțiilor, care a trebuit gestionată riguros de către managementul instituției pentru a putea realiza acele angajamente agreeate de către părți în Acord.

Modul de implementare al Strategiei și Acordului de finanțare pentru reforma poliției a constituit o altă provocare, aceste documente fiind analizate ca un tot întreg, a fost asigurată o sincronizare în implementare. Fiecare obiectiv stabilit în Matrice a fost implementat ca un proiect distinct, pentru care au fost selectați și desemnați manageri de proiect susținuți de echipe de specialiști pe domenii în parte. Această formulă aplicată la nivel instituțional a constituit

cheia succesului în realizarea progreselor semnificative.

Digitalizarea și automatizarea proceselor de lucru a constituit o altă provocare. Respectiv, în această perioadă au fost dezvoltate mai multe sisteme informaționale automatizate care să permită optimizarea proceselor de lucru cheltuitoare de resurse.

Pandemia COVID-19 și-a lăsat amprenta asupra procesului de implementare a Strategiei în anul 2020 și trimestrul I din anul 2021. Instituirea stării de urgență și aplicarea unui set de măsuri restrictive au încetinit ritmul de implementare al activităților. Această situație a determinat adaptarea proceselor și calendarului de implementare, în special pe segmentul achizițiilor publice și executării contractelor de antrepriză.

Un aspect important în procesul de implementare a documentelor strategice analizate l-a avut lansarea la 1 iulie 2019 a proiectului *“Monitorizarea civică a reformei Poliției în Republica Moldova”*, implementat de Asociația “Promo-LEX”, care a elaborat rapoarte alternative de monitorizare a implementării reformei Poliției, a câte două în fiecare an. În acest context, a fost elaborată metodologia de efectuare a monitorizării civice a procesului de reformă, cât și atragerea în proces a altor organizații ce colectează date și informații de la populație, precum și de la angajații poliției din teritoriu, pentru a urmări sustenabilitatea eforturilor.

Până la această etapă au fost realizate și publicate 5 rapoarte alternative de monitorizare civică a reformei Poliției [30]. Printre cele mai pregnante restanțe care se numără în aceste rapoarte sunt activitățile legate de procesele de reorganizare asumate în cadrul implementării Strategiei, cum ar fi: desconcentrarea activităților de asigurare a ordinii publice la nivelul unităților teritoriale; adoptarea unor acte normative asumate, etc.

Totodată, în baza ultimului raport prezentat public la 6 august curent, au fost înaintate mai multe

recomandări, care vizează toți actorii responsabili de domeniu [2, pag. 104-105], de exemplu Parlamentului Republicii Moldova i se propune: modificarea Legii cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului [31] privind organizarea și funcționarea direcțiilor de poliție regionale, Nord, Centru și Sud, cât și majorarea cuantumului salarial al angajaților Poliției.

Guvernului Republicii Moldova i se recomandă: aprobarea documentelor strategice pentru dezvoltarea Poliției în perioada următoare, anularea moratoriului privind încadrarea personalului din sectorul bugetar în funcțiile vacante înregistrate în Inspectoratul General al Poliției, majorarea cuantumului salarial al angajaților Poliției.

Printre cele mai importante recomandări adresate MAI pot fi menționate: desfășurarea acțiunilor necesare în vederea regionalizării Poliției; continuarea lucrărilor de construcție ale Centrului Integrat de Pregătire pentru Aplicarea Legii; elaborarea și aprobarea documentelor strategice pentru dezvoltarea Poliției în perioada următoare, cu includerea doar a acțiunilor și a activităților realizabile în termenul preconizat, cu rezultate scontate, indicatori măsurabili și termene de executare concrete; identificarea soluțiilor optime în vederea inversării piramidei posturilor; alocarea surselor financiare suficiente în vederea asigurării dotării complete a subdiviziunilor teritoriale ale Poliției cu echipament și tehnică specială, conform necesităților acestora; desfășurarea acțiunilor necesare în vederea excluderii atribuțiilor improprii Poliției din competența acesteia.

Este evident că cele mai multe recomandări au fost stabilite pentru Inspectoratul General al Poliției, cum ar fi: desconcentrarea activităților de menținere și asigurare a ordinii publice la nivelul subdiviziunilor teritoriale ale Poliției, prin punerea la dispoziția acestora a competențelor și efectivelor necesare gestionării situației la nivel local; completarea numărului echipelor de reacționare la apelurile de urgență

ale cetățenilor conform necesităților inspectoratelor de poliție; supravegherea respectării procedurilor de recrutare și selectare a candidaților, îndeosebi în privința funcțiilor de conducere ale subdiviziunilor IGP; continuarea eforturilor privind stimularea, susținerea și creșterea numărului femeilor în Poliție, implicarea femeilor în procesul decizional, reacționarea promptă și fermă la cazurile de discriminare sau hărțuire a angajaților/angajatele; modernizarea și amenajarea, în cadrul fiecărui inspectorat de poliție, a camerelor de audiere și camerelor de prezentare spre recunoaștere; continuarea modernizării sectoarelor de poliție și continuarea eforturilor de implementare a conceptului activității polițienești comunitare; suplینirea numărului echipelor de reacționare la apelurile de urgență ale cetățenilor, conform necesităților subdiviziunilor teritoriale, uniformizarea structurilor echipelor de reacționare operativă și subordonarea acestor echipe subdiviziunilor teritoriale.

În ceea ce ține de **procesul de organizare și evaluare a activităților**, până la finele anului 2020, în conformitate cu condițiile Acordului de finanțare, au fost organizate 7 Comitete directoare cu participarea mai multor subiecți (MAI, MF, MAEIE, PG, MJ, ONG-uri), unde au fost prezentate și discutate evoluțiile și propunerile de dezvoltare durabilă ale obiectivelor implementate.

Realizarea reformei Poliției a fost evaluată și de Curtea de Conturi în procesul auditului rapoartelor financiare consolidate ale MAI, iar rezultatele fiind reflectate în cadrul ședinței din 29.05.2019, în Raportul auditului rapoartelor financiare ale MAI [32], încheiate la 31.12.2018.

Totodată, implementarea Programului de suport bugetar a fost evaluată periodic din extern, de către echipa de evaluatori contractată de Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova. În baza acestor rapoarte, au fost debursate 3 tranșe variabile, iar analiza realizată asupra implementării Strategiei de

dezvoltare a poliției a scos în evidență progresul satisfăcător înregistrat de către instituțiile implementatoare.

Astfel, **în final**, putem menționa că exercițiul de analiză al implementării Strategiei de dezvoltare a poliției și Planului de acțiuni aferent, este o oportunitate și posibilitate de a face totalurile și concluziile necesare, ce a mers și ce nu a mers bine, iar lecțiile învățate urmând a fi valorificate în procesul dezvoltării instituționale de mai departe.

Considerăm că prin valorificarea Suportului bugetar oferit de către UE, Poliția Republicii Moldova a realizat o reformă instituțională fără precedent, la fel, a fost demonstrat că IGP a deținut și deține capacitățile necesare, în vederea realizării “Matricei de Politici”, cât și implementării documentelor de politici sectoriale.

Toți actorii implicați au sesizat faptul că Poliția națională are ambiția și deține capacitățile necesare, de continuare a implementării angajamentelor asumate, iar asigurarea sustenabilității și durabilității investițiilor realizate pentru perioada imediat următoare, după finalizarea asistenței externe, reprezintă o altă provocare pentru instituție. Aprobarea unui nou document de politici care să descrie viziunea de dezvoltare de mai departe, reprezintă una din garanțiile suplimentare ce indică preocuparea și interesul autorității publice centrale pentru amplificarea impactului pozitiv înregistrat pe această dimensiune.

Ca și idee, se propune aprobarea unei Strategii consolidate pe domeniul ordinii și securității publice, cât și a unor programe dedicate, parte componentă a Strategiei menționate, în vederea asigurării continuității proceselor realizate, inclusiv aspectul care ține de dezvoltarea Poliției.

Următorul document de politici urmează să ia în calcul lecțiile învățate, dar și prioritățile pentru perioada următoare. La fel, activitățile restante, care sunt actuale în prezent și prezintă o prioritate pentru

perioada următoare urmează a fi incorporate în noul document de politici.

Pe lângă anumite critici, neajunsuri și restanțe, este evident pentru toți că implementarea Strategiei reprezintă un salt calitativ în dezvoltarea Poliției naționale, care astăzi este altfel decât atunci când a fost lansat procesul de implementare a Strategiei, respectiv este mai bine instruită și echipată, mai responsabilă, mai eficientă, mai transparentă și mai profesionistă.

Referințe bibliografice

1. Hotărârea Guvernului nr. 587 din 12-05-2016 pentru aprobarea Strategiei de dezvoltare a Poliției pentru anii 2016-2020 și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia. Publicat: 20-05-2016 în Monitorul Oficial Nr. 134-139 art. 645.
2. Raportul nr. 5, Monitorizarea civică a Reformei Poliției în Republica Moldova, Promo-Lex, retrospectiva anului 2020.
3. Hotărârea Guvernului Nr. 1257 din 16-11-2016 cu privire la inițierea negocierilor și aprobarea semnării Acordului de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Uniunea Europeană privind Programul de suport bugetar pentru reforma poliției în Republica Moldova pentru anii 2017-2020, Publicat: 18-11-2016 în Monitorul Oficial Nr. 399-404 art. 1348.
4. https://ipp.md/wp-content/uploads/2020/07/BOP_06.2020_anexa.pdf (accesat la 07.10.2021).
5. <https://politia.md/ro/content/acte-relevante> (accesat la 07.10.2021).
6. Dispoziția MAI nr. PI/55 din 20.03.2018 „Privind asigurarea vizibilității activităților realizate în vederea implementării Acordului de finanțare „Suport Bugetar pentru reforma Poliției”.
7. <https://politia.md/ro/advanced-page-type/evenimente?page=1> (accesat la 08.10.2021).
8. Hotărârea Guvernului nr. 100 din 30.01.2018 pentru aprobarea Concepției și a Planului de acțiuni pe anii 2018-2020 privind activitatea polițienească comunitară, publicat la 02.02.2018, în Monitorul Oficial Nr. 33-39, art. 116.
9. Hotărârea Guvernului nr. 748 din 20.09.2017 pentru aprobarea Planului de acțiuni privind reducerea rețelilor de tratamente, abuzului și discriminării față de persoanele aflate în custodia Poliției pentru anii 2017-2020, publicat la 22-09-2017 în Monitorul Oficial Nr. 340-351, art. 853.
10. Hotărârea Guvernului Nr. 53 din 17.01.2018 cu privire la Centrul integrat de pregătire pentru aplicarea legii al Ministerului Afacerilor Interne, Publicat: 19.01.2018 în Monitorul Oficial Nr. 18-26 art. 59.
11. Hotărârea Guvernului Nr. 429 din 24.06.2020 cu privire la organizarea și funcționarea unor instituții publice de învățământ din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, Publicat: 10.07.2020 în Monitorul Oficial Nr. 165-176 art. 559.
12. https://politia.md/sites/default/files/ordinul_cu_privire_la_aprobarea_ghidului_carierei_politistului_0.pdf (accesat la 08.10.2021).
13. https://politia.md/sites/default/files/ord_igp_nr_521_din_21.12.2017_planul_de_actiuni_privind_rolul_femeilor_in_politie.pdf (accesat la 08.10.2021).
14. https://politia.md/sites/default/files/ordinul_mai_219_din_19.07.2017.pdf (accesat la 08.10.2021).
15. https://politia.md/sites/default/files/ord_mai_nr_401_planul_de_actiuni_tetra_0.pdf (accesat la 08.10.2021).
16. https://politia.md/sites/default/files/ord.351-17_concept_sigau.pdf (accesat la 08.10.2021).
17. https://politia.md/sites/default/files/ord.387-17_privind_prevenirea_coruptiei_in_cadrul_igp.pdf (accesat la 09.10.2021).
18. https://politia.md/sites/default/files/raport_final_privind_implementarea_sdp_ro.pdf, (accesat la 09.10.2021).
19. <https://www.mai.gov.md/ro/news/uniunea-europeana-va-oferi-suport-pentru-mai-lupta-cu-covid-19> (accesat la 08.10.2021).
20. <https://www.mai.gov.md/sites/default/files/COVID/PLAN%20covid.pdf> (accesat la 08.10.2021).
21. <https://www.mai.gov.md/sites/default/files/COVID/raport%20autoevaluare%20Plan%20covid%20final%2020.04.2021%20rom%20new.pdf> (accesat la 09.10.2021).
22. <https://eeas.europa.eu/delegations/moldova/104776/ue-ofer%C4%83-364-milioane-de-eu>

ro-pentru-combate-pandemia-covid-19-%C8%99i-pentru-srijini-reforma_ro (accesat la 08.10.2021).

23. <https://gov.md/ro/content/uniunea-europeana-de-bursat-republicii-moldova-cele-364-milioane-de-euro> (accesat la 12.10.2021).

24. <https://politia.md/ro/content/strategia-si-planul-de-actiuni> (accesat la 12.10.2021).

25. https://ipp.md/wp-content/uploads/2020/10/BOP_10.2020.pdf; https://ipp.md/wp-content/uploads/2020/10/BOP_10.2020_anexe.pdf (accesat la 12.10.2021).

26. https://politia.md/sites/default/files/raport_de_activitate_12_luni_2017_var_finala.pdf (accesat la 12.10.2021).

27. Hotărârea Guvernului Nr. 609 din 03-07-2018 cu privire la aprobarea Concepției Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al armelor”, Publicat la 06-07-2018 în Monitorul Oficial Nr. 246-254 art. 669.

28. Legea nr. 288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Publicat la 10-02-2017 în Monitorul Oficial Nr. 40-49 art. 85.

29. Hotărârea Guvernului Nr. 828 din 18-11-2020 cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 460/2017 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Publicat la 20-11-2020 în Monitorul Oficial Nr. 304-312 art. 975.

30. <https://politia.md/ro/content/rapoarte-de-monitorizare-civica-reformei-politiei> (accesat la 12.10.2021).

31. Legea nr. 320 din 27.12.2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, publicat la 01-03-2013, în Monitorul Oficial Nr. 42-47 art. 145.

32. <http://www.ccrm.md/hotariri-si-rapoarte-1-95?idh=998> (accesat la 12.10.2021).

